



Udvalget vedrørende Grønlandske
Forhold

UGF alm. del - Bilag 25
Offentligt

Fakta om undersøgelse af radioaktiv forurening ved Thule

Historisk fakta

Den 21. januar 1968 forulykkede et amerikansk B-52 bombefly udrustet med fire atomvåben på isen i Bylot Sund ved Narssârssuk 14 km sydvest for Pituffik (Thule Air Base). Efter ulykken blev vraget og våbenresterne bjerget, og ca. 3 kg. plutonium blev fjernet fra havisen. Efter oprydningen og havisens afsmeltning den følgende sommer forblev en mindre mængde fint fordelt plutonium i havmiljøet.

Undersøgelser af radioaktiv forurening

Der er siden foretaget flere videnskabelige undersøgelser af spredningen af den radioaktive forurening. Umiddelbart efter ulykken kunne man konstatere en lidt forhøjet plutoniumkoncentration i havvandet i Bylot Sund. I 1970 var koncentrationen faldet til baggrundsniveau.

RISØs undersøgelse

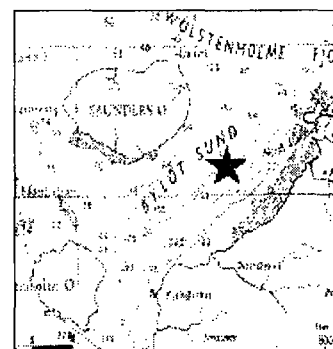
Den seneste undersøgelse er foretaget af forskningscentret RISØ, der indsamlede prøver i området omkring Bylot Sund i august 2003. RISØ tog prøver både af havvandet og landjorden. Undersøgelsen er endnu ikke færdig.

Formålet med undersøgelsen var at foretage en fornyet undersøgelse af plutonium forureningen efter flyulykken. Undersøgelsen er støttet af Miljøstyrelsen via det såkaldte DANCEA program, der yder økonomisk støtte til miljøprojekter i Arktis.

RISØs foreløbige konklusioner

Undersøgelsens foreløbige resultater viser, at der stadig er rester af plutonium fra B-52 styrtet i havet og på landjorden.

RISØ vurderer, at den plutonium, der er i havet, kun udgør en ubetydelig risiko for mennesker, fordi den ligger stabilt bevaret dybt på havbunden langt væk fra mennesker. Koncentrationerne



Forskningscentret RISØ

RISØ er en sektorforskningsinstitution under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

RISØ udfører natur- og tekniskvidenskabelig forskning, og har et særligt ansvar for at rådgive myndighederne om nukleare forhold. Læs mere om RISØ på: www.risoe.dk

Statens Institut for Strålehygiejne

Statens Institut for Strålehygiejne er et institut under Sundhedsstyrelsen. Instituttet varetager opgaver af strålebeskyttelsesmæssig karakter, bl.a. i forbindelse med brugen af røntgenanlæg og radioaktive stoffer. Læs mere om Statens Institut for Strålehygiejne på: www.sis.dk

af plutonium i havvand og havdyr er lave og udgør ikke strålingsmæssig risiko for mennesker, selv ikke hvis man spiser muslinger med de højeste koncentrationer.

Derimod kan man ikke se bort fra, at plutoniumforureningen på landjorden ved Narssârssuk kan udgøre en risiko for mennesker, der færdes i området. Derfor anbefaler RISØ, at der foretages yderligere undersøgelser.

Undersøgelsens foreløbige anbefalinger

På baggrund af de foreløbige resultater anbefaler RISØ:

- At forekomsten af plutonium på landjorden bør undersøges systematisk,
- At tilstedeværelsen af radioaktive partikler i luften bør undersøges nærmere ved luftprøvetagning, og
- At undersøgelser af forureningen af havmiljøet bør fortsættes af videnskabelige årsager og for fortsat at kunne dokumentere den radioaktive forurening i området samt til information for de som bor i området.

Er det farligt for mennesker at færdes i området?

Statens Institut for Strålehygiejne vurderer, at det ikke er muligt alene ud fra oplysningerne i RISØs foreløbige undersøgelse at vurdere de sundhedsmæssige aspekter. De anbefaler, at der foretages flere undersøgelser.

De hidtil gennemførte undersøgelser har ikke kunnet påvise, at Thule-arbejderne, fangerne eller den lokale befolkning har fået helbredsskader som følge af radioaktiv påvirkning.

Hvad sker der nu?

Landsstyret følger situationen nøje og er i tæt dialog med den danske stat. Den danske stat har allerede tilkendegivet, at den er indstillet på at afsætte de nødvendige ressourcer til at følge RISØs anbefalinger, således at omfanget af forureningen og de eventuelle konsekvenser, den måtte have for lokalbefolkningen, bliver undersøgt til bunds.

Plutonium

Plutonium er et radioaktivt materiale, der produceres og anvendes i atomreaktorer og i kernevåben. Hovedparten af plutonium i miljøet stammer fra radioaktivt affald, atom-eksplosioner og uheld med nukleart materiale.

Biologisk optag af plutonium i dyr er forholdsvis ringe. Den største sundhedsrisiko for mennesker er knyttet til indånding af små partikler med plutonium i opløselig form.